

Het voorlopig beslagverlof: de weg naar evenwichtsherstel bij conservatoir beslag?

Joël Lozeman

Universiteit Utrecht

joellozeman@hotmail.com

SAMENVATTING

Het onderhavige artikel bevat een onderzoek naar de mogelijkheid van voorlopig beslagverlof. Meer specifiek wordt de vraag beantwoord of het opnemen van voorlopig beslagverlof in de wet zorgt voor een betere afweging tussen de belangen van de beslaglegger en die van de beslagene. Het betreft een kwalitatief onderzoek, waarbij gebruik is gemaakt van literatuur en (in mindere mate) rechtspraak. Allereerst volgt uit het onderzoek dat er sprake is van onevenwichtigheid binnen het wettelijke systeem van conservatoir beslag. In de fase van verlofverlening wordt verlof te gemakkelijk verleend, terwijl weinig aandacht bestaat voor de belangen van de beslagene. Het opheffingskortgeding dient de positie van de beslagene te compenseren, maar slaagt daar onvoldoende in. Het voorlopig beslagverlof lijkt uitkomst te kunnen bieden. Hiermee blijft het namelijk mogelijk voor de beslaglegger om (conform het doel van conservatoir beslag) zijn verhaalsmogelijkheden veilig te stellen, terwijl onrechtmatig gelegde beslagen snel worden opgeheven. Met name de positie van de beslagene wordt daarmee versterkt. Doordat hij vroeg wordt gehoord binnen een reeds aanhangige procedure en zonder dat daarbij de bewijslast in zijn richting verschuift, wordt de drempel om op te komen tegen een onrechtmatig gelegd beslag aanzienlijk verlaagd. Ik concludeer dat het opnemen van voorlopig beslagverlof in de wet een signaal kan afgeven aan rechters om deze vorm van verlof frequenter toe te passen. Ook wordt hiermee opgehelderd dat voorlopig beslagverlof past binnen het summier onderzoek van de rechter.

ZOEKWOORDEN

Beslagrecht, Beslag, Conservatoir beslag, Voorlopig beslagverlof, Gelijkheid beslagene en beslaglegger.

INTRODUCTIE¹

Een schuldeiser, die zijn onbetaalde vordering wil verhalen op het vermogen van een schuldenaar, zal doorgaans een executoriale titel nodig hebben (art. 430 lid 1 Rv). Daarvoor moet hij de schuldenaar dagvaarden (art. 111 Rv). Omdat een dergelijke procedure tijd kost, kan het zijn dat de schuldenaar in deze periode zijn vermogensobjecten vervreemdt of bezwaart. Om dit te voorkomen, kan de beslaglegger hierop conservatoir beslag (laten) leggen.²

Dat houdt in dat het vermogen van de schuldenaar geblokkeerd wordt. Een schuldenaar die na het moment van het gelegde beslag zijn zaak of vordering vervreemdt of (bijvoorbeeld met een pandrecht) bezwaart, kan dit niet inroepen tegenover de schuldeiser (art. 712 jo. 453a, art. 720 jo. 475h en art. 726 jo. 505 Rv).³

Op het systeem van conservatoir beslag, zoals vastgelegd in artikel 700 e.v. van het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv)⁴, klinkt sinds geruime tijd kritiek vanuit de literatuur. De kritiek richt zich onder meer op de manier waarop het voor conservatoir beslag ex art. 700 lid 1 Rv benodigde beslagverlof kan worden verkregen. Dit zou voor de beslaglegger namelijk te gemakkelijk zijn.⁵ Hij hoeft enkel een verzoekschrift in te dienen bij de voorzieningenrechter, die daarop na summier onderzoek beslist (art. 700 lid 2 Rv). De voorzieningenrechter toetst bewust summierlijk, omdat de inhoudelijke beoordeling van de vordering aan bod komt in de bodprocedure. Hoewel de voorzieningenrechter de beslagene kan horen, is dit ingevolge art. 279 lid 1 Rv niet verplicht. In de praktijk wordt de beslagene maar zelden gehoord, omdat men vreest dat hij verhaalsobjecten verduistert, zodra hij op de hoogte geraakt van het aanhangige geding.⁶

Met het eenmaal verkregen verlof kan conservatoir beslag worden gelegd, hetgeen tot enorme – en zelfs desastreuze – gevolgen kan leiden voor de beslagene.⁷ Men kan denken aan het geval dat een beslagene niet meer over zijn banktegoeden kan beschikken doordat conservatoir (derden)beslag onder de bank is gelegd⁸ of het geval dat conservatoir beslag op een onroerende zaak de geplande overdracht daarvan frustreert.⁹ Ook in dat verband is kritiek geuit, met name over de moeizame wijze waarop een eenmaal gelegd beslag kan worden opgeheven.¹⁰ De beslagene dient namelijk een opheffingskortgeding ex artikel 705 Rv te starten en het is daarin aan hem om de summierlijke ondeugdelijkheid van de beweerde vordering van de beslaglegger aannemelijk te maken.¹¹

In de literatuur is als tegemoetkoming aan deze kritiek de mogelijkheid van het voorlopig beslagverlof geïntroduceerd. Deze vorm van verlof houdt, kort gezegd, in dat de voorzieningenrechter voorlopig verlof verleent en, voordat hij verlof definitief verleent, een zitting gelast,

¹ Het artikel bevat een samenvatting van mijn afstudeerwerk, geschreven voor de bachelor Rechtsgeleerdheid in het tijdvak april t/m juni 2019.

² Van der Meijs 2018, p. 3.

³ Rueb 2015, p. 479; de genoemde artikelen hebben betrekking op respectievelijk beslag op roerende zaken, derdenbeslag en beslag op onroerende zaken.

⁴ De wetsartikelen uit Rv worden slechts besproken wanneer zij relevant zijn voor een goed begrip van het voorlopig beslagverlof.

⁵ Meijsen & Jongbloed 2010, p. 105 zoals genoemd in Jongbloed, *TvPP* 2019/1, p. 1.

⁶ Beslagsyllabus (februari 2019), onder B, p. 15.

⁷ Jongbloed, *TvPP* 2019/1, p. 1.

⁸ Meijsen & Jongbloed 2010, p. 29.

⁹ Van der Meijs 2018, p. 22.

¹⁰ Zie bijvoorbeeld Heuving, *TvPP* 2016/6, p. 155.

¹¹ HR 14 juni 1996, ECLI:NL:HR1996:ZC2105, m.nt. H.J. Snijders (*De Ruijterij/MBO-Ruiters*), r.o. 3.3.

waarop beide partijen – waaronder dus de beslagene – worden gehoord.¹² De optie van voorlopig beslagverlof wordt door veel juristen al enkele jaren gezien als de weg naar een beter evenwicht bij conservatoir beslag.¹³ Het is dan ook opmerkelijk dat er slechts enkele uitspraken zijn te vinden waarin een rechter deze vorm van verlof heeft toegepast.¹⁴

Men kan zich afvragen waarom voorlopig beslagverlof zo weinig wordt toegepast, indien het daadwerkelijk zo veelbelovend is. Een mogelijkheid is dat voorlopig beslagverlof enkel is opgenomen in de Beslagsyllabus, die slechts *best practices* bevat, waaraan de voorzieningenrechter niet gebonden is.¹⁵ Het onderhavige onderzoek richt zich daarom op de vraag of het opnemen van voorlopig beslagverlof in de wet gewenst is, waarbij gefocust wordt op afweging tussen enerzijds de belangen van de beslaglegger en anderzijds de belangen van de beslagene. De onderzoeksvraag luidt als volgt:

In hoeverre is het, gezien vanuit de belangen van de beslaglegger en die van de beslagene, gewenst om de in de Beslagsyllabus van 2011 geïntroduceerde mogelijkheid van voorlopig beslagverlof in het wettelijke systeem van conservatoir beslag ex artikel 700 Rv op te nemen?

Ter beantwoording van de hoofdvraag wordt ingegaan op de volgende deelvragen: worden de belangen van de beslaglegger en die van de beslagene voldoende gewaarborgd in het wettelijke systeem, wat zijn de voor- en nadelen van voorlopig beslagverlof en wat zijn de voor- en nadelen van het opnemen van deze methode in de wet?

Worden de belangen van de beslaglegger en die van de beslagene voldoende gewaarborgd?

Allereerst worden de belangen van de beslaglegger en de beslagene in het huidige wettelijke systeem besproken. Het belang van de beslaglegger lijkt in de fase van verlofverlening (ofwel: tijdens de aanvraag van het verlof dat benodigd is voor conservatoir beslag) steeds voorop te staan. De beslaglegger kan snel en zonder dat er een rechterlijk oordeel over zijn vordering is gegeven, zijn verhaalsmogelijkheden veiligstellen.¹⁶ Dat zijn belang voorop staat is ook goed te verklaren. Een schuldeiser die geconfronteerd wordt met een niet-betalende schuldenaar is namelijk genoodzaakt om een kostbare procedure aanhangig te maken. Er wordt daarom wel gezegd dat het in eerste instantie de beslagene is die de beslaglegger onder druk zet.¹⁷

Het belang van de beslagene om vrij te kunnen beschikken over zijn vermogensobjecten lijkt in de fase van verlofverlening sterk ondergeschikt aan het belang van de beslaglegger. Ondanks dat de beslaglegger zijn verzoek moet motiveren en onderbouwen, kan de beslagene zich namelijk op geen enkele wijze verweren in die procedure.¹⁸ De voorzieningenrechter oordeelt dus enkel op basis van van de beslaglegger afkomstige informatie. De summierlijke toetsing komt de belangen van de beslagene ook niet ten goede. Zelfs een zeer geringe onderbouwing van een verzoek vormt namelijk zelden een reden tot afwijzing.¹⁹ In de praktijk blijkt daarnaast dat de *gut feeling* van de voorzieningenrechter een bijzonder grote rol speelt. Zo zal de rechter het verlof meestal toewijzen, tenzij er iets bijzonders of opmerkelijks aan de hand is.²⁰ Mede daarom wordt conservatoir beslag regelmatig ingezet voor andere doelen dan zekerheidsstelling, zoals het uitoefenen van druk op de wederpartij of om een overleg open te breken.²¹ Al met al lijkt de positie van de beslagene in deze fase behoorlijk achtergesteld.

Het opheffingskortgeding is bedoeld om de ontstane onevenwichtigheid te compenseren.²² De beslagene dient deze procedure op te starten en het is daarin aan hem om aannemelijk te maken dat de vordering van de beslaglegger ondeugdelijk is.²³ De voorzieningenrechter toetst wederom summierlijk en volstaat met een belangenafweging. De echte beoordeling vindt namelijk plaats in de hoofdzaak, waarin de vordering zelf beoordeeld wordt.²⁴ De belangen van de partijen lijken in het opheffingskortgeding even zwaar te wegen. Of het opheffingskortgeding daadwerkelijk de in de fase van verlofverlening ontstane onevenwichtigheid opheft, blijft daarom de vraag. Die twijfel wordt versterkt doordat er in de praktijk betrekkelijk weinig gebruik wordt gemaakt van het opheffingskortgeding.²⁵ Advocaten beschouwen de slagingskans van deze procedure als zeer gering en willen hun cliënten liever het geld besparen.²⁶ Ondanks dat een vordering tot het laten opheffen van beslag in kort geding wordt behandeld, duurt het soms enkele maanden tot jaren voordat een beslag daadwerkelijk is opgeheven. Dit terwijl verlof soms binnen enkele uren wordt verkregen.²⁷ Dat deze procedure als onvoldoende pleister op de door een onrechtmatig beslag veroorzaakte wonden wordt beschouwd²⁸, wekt dan ook weinig verbazing.

Wat zijn de voor- en nadelen van voorlopig beslagverlof?

Nu duidelijk is dat sprake is van onevenwichtigheid, zullen de voor- en nadelen van voorlopig beslagverlof worden besproken. Zoals gezegd, kent de voorzieningenrechter bij

¹² Beslagsyllabus (februari 2019), onder B, p. 16.

¹³ Zie o.m. Meijssen & Jongbloed, *JBPR* 2010/5, p. 503504; Seine, *TvPP* 2012/3, p. 68-69; Heuving, *TvPP* 2016/6, p. 156; Jongbloed, *TvPP* 2019/1, p. 2-3.

¹⁴ Zie de volgende uitspraken: Gerechtshof 's-Gravenhage, 7 oktober 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN9816; Rechtbank Gelderland, 13 augustus 2014, ECLI:NL:RBGEL:2014:5204; Rechtbank Den Haag, 4 december 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:16348; Rechtbank Rotterdam, 27 augustus 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:8151, en; Rechtbank Noord-Holland, 27 maart 2019, ECLI:NL:RBNHO:2019:2526.

¹⁵ Beslagsyllabus (februari 2019), p. 2.

¹⁶ Meijssen & Jongbloed 2010, p. 10.

¹⁷ Tuil, *AA* 2011/2, p. 9.

¹⁸ Zoals vermeld, kan de rechter de beslagene horen, maar is hij daartoe niet verplicht. In de praktijk wordt de beslagene dan ook zelden gehoord.

¹⁹ Heuving, *TvPP* 2016/6, p. 152.

²⁰ Meijssen & Jongbloed 2010, p. 45.

²¹ Meijssen, *TvPP* 2010/1, p. 73.

²² Naast de mogelijkheid om beslag te laten opheffen, kan de beslagene de beslaglegger ook aansprakelijk stellen. Dit is mogelijk wanneer het beslag onnodig is gelegd, dan wel wanneer de vordering in de bodemprocedure niet tijdig is ingesteld of is afgewezen. Voor nu laat ik deze mogelijkheid verder buiten beschouwing. Zie voorts Van der Meijs 2018, p. 33-34.

²³ HR 14 juni 1996, ECLI:NL:HR1996:ZC2105, m.nt. H.J. Snijders (*De Ruijterij/MBO-Ruiters*), r.o. 3.3.

²⁴ Reehuis & Slob 1992, p. 314.

²⁵ Meijssen & Jongbloed 2010, p. 13-14.

²⁶ Meijssen & Jongbloed 2010, p. 76.

²⁷ Van der Meijs 2018, p. 24.

²⁸ Rueb 2015, p. 479; zie ook Heuving, *TvPP* 2016/6, p. 153.

voorlopig beslagverlof slechts een voorlopige vorm van verlof toe en gelast hij, alvorens over te gaan tot definitieve verlofverlening, een zitting waarop ook de beslagene zal worden gehoord.

Voor de beslaglegger kent het voorlopig beslagverlof zowel positieve als negatieve aspecten. Positief is dat het voor hem mogelijk blijft om, net als in de huidige wettelijke situatie, zo snel mogelijk zijn verhaalsmogelijkheden veilig te stellen, zonder de beslagene daarvan op de hoogte te stellen. Het eigenlijke doel van conservatoir beslag blijft zodoende gewaarborgd. Daarnaast zal de beslaglegger in een vroeg stadium – namelijk al tijdens de zitting waarop beide partijen worden gehoord – bekend geraken met de verweren van de beslagene. Hiermee lijkt de kans op een opheffingskortgeding te worden verkleind²⁹ en hetzelfde geldt mogelijk voor de kans op een latere aansprakelijkstelling van de beslaglegger. Derhalve heeft de beslaglegger er baat bij zo snel mogelijk op de hoogte te zijn van zijn onrechtmatig handelen.³⁰ Er is voor de beslaglegger echter ook een belangrijk nadeel. Hij loopt het risico dat een eenmaal gelegd conservatoir beslag binnen korte tijd vervalt doordat de voorzieningenrechter geen definitief verlof verleent. De consequentie hiervan is dat zijn verhaalsmogelijkheden niet langer veilig zijn. Ondanks dat het vroegtijdig betrekken van de (verweren van de) beslagene in de procedure waarschijnlijk leidt tot een meer evenwichtige belangenafweging³¹, lijkt dit de positie van de beslaglegger niet per se ten goede te komen.

Voor de beslagene is het voorlopig beslagverlof op veel manieren veelbelovend. Doordat de beslagene ter zitting al wordt gehoord kan hij zijn verweren tegen een conservatoir beslag tijdig kenbaar maken.³² Daarnaast bespaart de beslagene tijd en geld omdat hij geen opheffingskortgeding aanhangig hoeft te maken.³³ Een ander voordeel voor de beslagene is dat de bewijslast bij voorlopig beslagverlof niet verschuift en dus blijft rusten op de beslaglegger.³⁴ Het blijft aan de beslaglegger om zijn vordering te onderbouwen, in plaats van aan de beslagene om de ondeugdelijkheid van die vordering aan te tonen. Deze “verdeling” is mijns inziens billijk en komt meer overeen met het in bodemprocedures geldende (maar hier formeel niet van toepassing zijnde) principe van ‘wie stelt, bewijst’ (art. 150 Rv). Van het horen van de beslagene binnen de verzoekschriftprocedure kan daarnaast een signaal uitgaan naar de beslaglegger om enkel in gerechtvaardigde situaties verlof aan te vragen (zodat misbruik wordt voorkomen).³⁵ Middels het niet definitief verlenen van verlof bestaat er namelijk een snelle sanctie voor onrechtmatig gelegde beslagen.³⁶ In ieder geval lijkt toepassing van het voorlopig beslagverlof de drempel voor de beslagene om op te komen tegen een onrechtmatig gelegd conservatoir beslag aanzienlijk te verlagen.

Wat zijn de voor- en nadelen van het opnemen van voorlopig beslagverlof in de wet?

Dat voorlopig beslagverlof vele voordelen biedt, lijkt helder. De vraag is nu of deze vorm van verlof wettelijk verankerd dient te worden.

Allereerst zou een wetswijziging overbodig kunnen zijn. Men kan betogen dat het vermelden van de mogelijkheid van voorlopig beslagverlof in de Beslagsyllabus – eventueel dwingend geformuleerd – volstaat, gelet op de harmoniserende werking die dit document heeft.³⁷ Daar tegenover staat dat voorlopig beslagverlof slechts bij uitzondering wordt toegepast, terwijl deze vorm van verlof in sterke mate tegemoet lijkt te komen aan de roep om meer evenwichtigheid. Gelet daarop, is het mijns inziens wel degelijk gewenst om in te grijpen.

Een bezwaar tegen het opnemen van voorlopig beslagverlof in de wet is het omvangrijke en langdurige traject waarmee een wetswijziging gepaard gaat.³⁸ Het wetgevingstraject duurt doorgaans enkele maanden en een wijziging kan daardoor wellicht pas over een jaar worden ingevoerd.³⁹ Dat hoeft echter geen reden te zijn om daartoe niet over te gaan. De voorzieningenrechter heeft namelijk al de mogelijkheid om voorlopig beslagverlof uit te spreken. Daarvoor hoeft hij een eventuele wetswijziging niet af te wachten. Sterker nog, een naderende wetswijziging beweegt rechters er wellicht toe om voorlopig beslagverlof nu al vaker uit te spreken. Deze ‘signaalfunctie’ is dan ook een mogelijk voordeel van een wetswijziging: omdat de Beslagsyllabus, in tegenstelling tot de wet, geen bindende werking heeft, zou het opnemen van voorlopig beslagverlof in de wet een signaal kunnen zijn voor rechters om deze vorm van verlof frequenter toe te passen.

Ook is een mogelijk bezwaar dat het horen van de beslagene en een grondige beoordeling van de vordering, niet passen binnen het summier onderzoek dat de voorzieningenrechter ingevolge art. 700 lid 2 Rv dient te verrichten.⁴⁰ Dit bezwaar is grotendeels al door het Hof ‘s-Gravenhage weggenomen, die oordeelde dat het stelsel van de wet zich niet verzet tegen voorlopig beslagverlof.⁴¹ Mocht hierover nog twijfel bestaan, dan is het mijns inziens wenselijk om de genoemde handelingen, weliswaar summierlijk, maar wel degelijk binnen de verzoekschriftprocedure al te verrichten, gelet op de ingrijpende gevolgen die conservatoir beslag kan hebben. Een wetswijziging zou derhalve verhelderend kunnen werken: het kan ophelderen dat de eis van de summier toets zich niet verzet tegen het horen van partijen om zodoende tot een echte belangenafweging te komen. Ook hierdoor kunnen rechters ertoe worden aangespoord om zich vaker te bedienen van het voorlopig beslagverlof.

²⁹ Heuving, *TvPP* 2016/6, p. 156.

³⁰ Zie ook Seine, *TvPP* 2012/3, p. 69.

³¹ Meijssen & Jongbloed, *JBPR* 2010/5, p. 503-504.

³² Seine, *TvPP* 2012/3, p. 68.

³³ Meijssen & Jongbloed, *JBPR* 2010/5, p. 503-504.

³⁴ Beslagsyllabus (februari 2019), p. 16.

³⁵ Meijssen & Jongbloed, *JBPR* 2010/5, p. 503-504.

³⁶ Seine, *TvPP* 2012/3, p. 67.

³⁷ Heuving, *TvPP* 2016/6, p. 156.

³⁸ Heuving, *TvPP* 2016/6, p. 156.

³⁹ Schotman & Jongbloed, *BER* 2013/5, p. 21.

⁴⁰ Zie Van de Kuilen & Vroegrijk, *TvPP* 2011/5, p. 151-152 voor een zelfde redenering met betrekking tot extra vereisten die tegenwoordig aan een beslagrekest worden gesteld.

⁴¹ Gerechtshof ‘s-Gravenhage, 7 oktober 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN9816, r.o. 2.2.

CONCLUSIE

Op grond van het voorgaande wordt geconcludeerd dat er sprake is van onevenwichtigheid binnen het systeem van conservatoir beslag. Beslagverlof wordt gemakkelijk verleend en opheffing van beslag geschiedt maar moeizaam. Het voorlopig beslagverlof biedt vele potentiële voordelen voor de beslagene en (zij het in mindere mate) voor de beslaglegger. Gelet op die voordelen en de geringe toepassing van het voorlopig beslagverlof in de praktijk, is het voorlopig beslagverlof veelbelovend. Door de signaal- en ophelderingsfunctie van een wetswijziging kunnen rechters ertoe worden aangespoord om voorlopig beslagverlof frequenter toe te passen. Aldus is het opnemen van voorlopig beslagverlof in de wet mijns inziens een goede stap in de richting van structureel evenwichtsherstel bij conservatoir beslag.

'Permission to make digital or hard copies of all or part of this work for personal or classroom use is granted under the conditions of the Creative Commons Attribution-Share Alike (CC BY-SA) license and that copies bear this notice and the full citation on the first page'

SRC 2019, December 5, 2019, The Netherlands.

ROL VAN DE STUDENT

Ik heb het onderzoek – uiteraard onder begeleiding van mijn docent – individueel uitgevoerd. Het idee is ontstaan door mij te verdiepen in het conservatoir beslagrecht en er met mensen om mij heen over te praten. Ik stuitte op het voorlopig beslagverlof en heb mij daarin verdiept.

REFERENTIES

Tijdschriften

Heuving, *TvPP* 2016/6

J.C. Heuving, 'Een (nog) evenwichtiger systeem voor conservatoire beslagen', *TvPP* 2016/6, p. 151-156.

Jongbloed, *TvPP* 2019/1

A.W. Jongbloed, 'Een evenwichtiger verhouding bij conservatoir beslag', *TvPP* 2019/1, p. 1-3.

Meijsen, *TvPP* 2010/3

M. Meijsen, 'Conservatoir beslag: naast zekerheid in veel gevallen ook drukmiddel', *TvPP* 2010/3, p. 71-76.

Meijsen & Jongbloed, *JBPR* 2010/5

M. Meijsen & A.W. Jongbloed, 'Conclusie onderzoek: de steeds sterkere positie van de conservatoire beslaglegger vraagt om aandacht voor de belangen van de onrechtmatig

beslagen partij', *JBPR* 2010/5, p. 496-505.

Shotman & Jongbloed, *BER* 2013/5

A.H. Shotman & A.W. Jongbloed, 'Hoe grijszer hoe wijzer?', *BER* 2013/5, p. 18-23.

Seine, *TvPP* 2012/3

C.J.J. Seine, 'Het voorlopig beslagverlof', *TvPP* 2012/3, p. 66-69.

Tuil, *AA* 2011/2

M.L. Tuil, 'Herbezinnen op het beslagrecht', *AA* 2011/2, p. 98-102.

Van de Kuilen & Vroegrijk, *TvPP* 2011/5

E.A. Van de Kuilen & P.P.A. Vroegrijk, 'Beslag leggen in Nederland wordt moeilijker', *TvPP* 2011/5, p. 147-152.

Handboeken

Meijsen & Jongbloed, 2010

M. Meijsen & A.W. Jongbloed, *Conservatoir beslag in Nederland*, Den Haag: Sdu Uitgevers BV 2010 (online).

Reehuis & Slob, 1992

W.H.M. Reehuis & E.E. Slob, *Parlementaire geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek*, Deventer: Kluwer 1992, p. 309-320.

Rueb, 2015

A.S. Rueb, *Compendium Burgerlijk procesrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2015, p. 407-497.

Van der Meijs, 2018

M. Van der Meijs, *Knelpunten in het opheffingskortgeding, het herstel van het belangenevenwicht bij de opheffing van conservatoir beslag in kort geding*, Weert: Celsus juridische uitgeverij 2018, p. 3-39.

Jurisprudentie

HR 14 juni 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC2105, *NJ* 1997/481, m.nt. H.J. Snijders (*De Ruijterij/MBORuiters*). Hof 's-Gravenhage, 7 oktober 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN9816.

Overige bronnen

Beslagsyllabus (februari 2019)

LOVCK&T, *Beslagsyllabus versie februari 2019*, <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Beslagsyllabus.pdf> (laatst geraadpleegd op 17 juni 2019).